

Adviesbureau

Mertens B.V.

BESCHERMDE DIERSOORTEN TER PLAATSE VAN EN ROND DE N223

Advies op het gebied van natuur, ruimtelijke ordening en natuurwetgeving.

Eindrapport

BESCHERMDE DIERSOORTEN TER PLAATSE VAN EN ROND DE N223

rapportnummer 2020.2722

september 2020

In opdracht van:
Rho adviseurs voor leefruimte
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en natuurwetgeving

 Utrechtseweg 120, 6871 DV Renkum
 06-29458456

 info@adviesbureau-mertens.nl
 www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Renkum, 2020.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

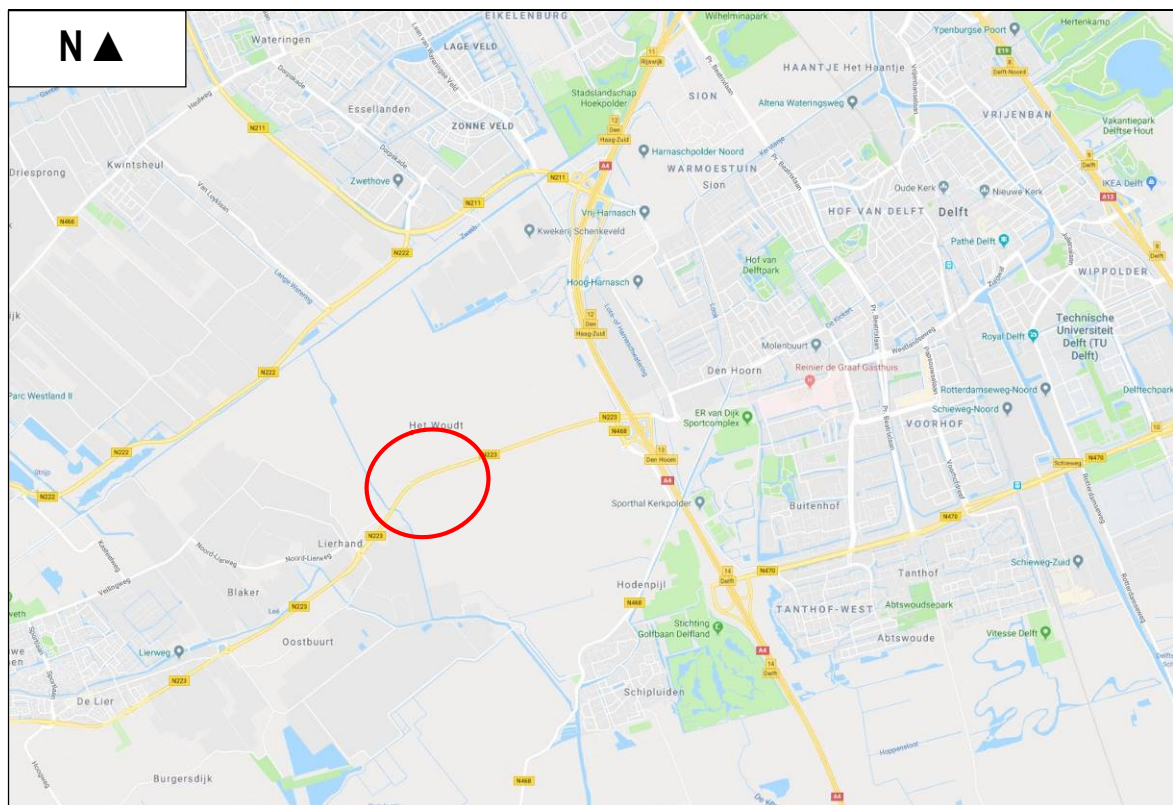
INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 HET PLANGEBIED	2
1.3 DE PLANNEN	3
1.4 VRAAGSTELLINGEN VAN HET ONDERZOEK	3
1.5 OPBOUW VAN DIT RAPPORT	4
2. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN.....	5
2.1 WET NATUURBESCHERMING	5
2.2 RODE LIJST.....	5
2.2 WEIDEVOGELGEBIEDEN	6
3 ECOLOGIE.....	7
3.1 VLEERMUIZEN.....	7
3.2 BROEDVOGELS	8
3.3 PLATTE SCHIJFHOREN	8
4 METHODE.....	9
4.1 OMVANG ONDERZOEK	9
4.2 VLEERMUIZEN.....	9
4.3 VOGELS	10
4.3 PLATTE SCHIJFHOREN.....	10
5 RESULTATEN	11
5.1 VLEERMUIZEN.....	11
5.2 BROEDVOGELS	12
5.3 PLATTE SCHIJFHOREN	15
6 CONCLUSIES	16
GERAADPLEEGERDE LITERATUUR.....	17
BIJLAGEN	18
1 BEGRIPPEN.....	19
2 VOORWAARDEN	21
3 ONDERZOEKS OMSTANDIGHEDEN	22

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor de optimalisatie van een deel van de N223 tussen rijksweg A4 en de weg Groeneveld (zie figuur 1 voor de globale ligging). De aanwezigheid van beschermde soorten vormt een te onderzoeken aspect, omdat met de plannen effecten kunnen gaan ontstaan op planten- en diersoorten die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming. Op basis van landschapsecologische gegevens en Van der Helm Milieubeheer (2017) is gebleken dat beschermde vleermuizen, broedvogels en platte schijfhoren niet kunnen worden uitgesloten. Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens te Wageningen gevraagd om een veldonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van vleermuizen, broedvogels en platte schijfhoren en om bij het eventueel voorkomen hiervan, aan te geven hoe hiermee dient te worden omgegaan. In dit rapport worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied van de N223.

1.2 Het plangebied

Het plangebied van de N223 betreft de huidige provinciale weg met aan de noord- en zuidzijde een weidegebied met plaatselijk agrarische bebouwing. Zuidoostelijk is een klein deel akkerbouw. Westelijk is de Groeneveldsche Wetering gelegen met brug N223 met rondom voornamelijk populieren beplanting. In figuur 2 wordt een foto-impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 2. Foto-impressie van het plangebied van de N223 en directe omgeving in het voorjaar van 2018.

1.3 De plannen

In februari 2018 heeft de MRDH een verkeersmodel (V-MRDH 1.0) uitgebracht voor de voorstudie 'N223 Duurzaam Veilig Fase 3'. Conform het V-MRDH 1.0 komt de etmaalintensiteit van 16.800 in 2018 in 2030 uit op circa 22600 mvt/etmaal. Deze intensiteiten maken het steeds moeilijker om vanaf de uitritten en zijwegen de N223 op te rijden en/of over te steken. Op grond hiervan wordt de N223 wordt in het kader van het Duurzaam en Veilig beleid gereconstrueerd. De aanpassingen omvatten op hoofdlijnen de aanleg van een rotonde op de kruising van de N223 (Woudseweg) met de Molenlaan en het aanpassen van vrij liggende parallelwegen voor bestemmingsverkeer. Deze parallelwegen gaan ook dienen als fietspad. De aanpassing van de weg wordt puur gedaan vanuit verkeersveiligheid en leidt zelf niet tot verkeerstoename.

1.4 Vraagstellingen van het onderzoek

Voor het in beeld brengen van de beschermde en bedreigde soorten zijn de volgende soort(groep)en onderzocht conform Van der Helm Milieubeheer (2017):

- Vleermuizen,
- Broedvogels,
- Platte schijfhoren.

Dit betreffen de soort(groep)en die in potentie kunnen voorkomen. Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding van dit hoofdstuk worden de volgende vraagstellingen onderzocht:

1. Welke beschermde en bedreigde soorten komen voor op of in de nabijheid van het onderzoeksgebied van de N223 voor?
2. Wat is de verspreiding en het terreingebruik van de beschermde en bedreigde soorten op of nabij het onderzoeksgebied van de N223?

1.5 Opbouw van dit rapport

Na een korte uitleg over het beschermingskader, de ecologie van de te inventariseren soort(groep)en wordt in hoofdstuk 4 de werkwijze van het onderzoek weergegeven. In hoofdstuk 5 wordt de aanwezigheid en de verspreiding weergegeven. In hoofdstuk 6 worden conclusies gegeven en worden aanbevelingen gedaan. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen. In bijlage 2 worden de voorwaarden van het onderzoek weergegeven. Aangezien onderhavig rapport een voortzetting is van het verkennend onderzoek (Van der Helm Milieubeheer, 2017), kunnen beide rapporten niet los van elkaar worden gelezen.

2. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN

2.1 Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet implementeert de Vogel- en Habitatrichtlijn en andere verdragen in het nationaal natuurbeschermingsrecht. Het bevoegd gezag is Gedeputeerde Staten van de Provincie(s) waar een project wordt gerealiseerd. Gedeputeerde Staten kunnen deze bevoegdheid ook overdragen conform lid 7 van deze wet. Doorgaans zijn dit Omgevingsdiensten. De soortbescherming richt zich dan ook primair op de bescherming van plant- en diersoorten die genoemd zijn in deze richtlijnen.

Daarnaast is een deel van de soorten van de Rode Lijst (zie paragraaf 2.2) beschermd via de Wet natuurbescherming.

Voor alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten is de algemene zorgplicht van toepassing; handelen of nalaten die gevolgen kunnen hebben dienen achterwege gelaten te worden of er dienen maatregelen getroffen te worden om effecten te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Indien een plan resulteert in negatieve beïnvloeding van een soort of soorten kan ontheffing worden verleend conform artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming voor soorten van artikel 3.1 en 3.2 (Vogelrichtlijnsoorten). Ontheffing kan worden verleend conform artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming voor soorten van artikel 3.4 en 3.6 (Habitatrichtlijnsoorten). De criteria voor ontheffingsverlening voor deze soorten zijn identiek aan die Vogel- en Habitatrichtlijn omdat deze richtlijnen zijn geïmplementeerd in het nationaal recht. Het nationaal recht staat het niet toe om hiervan af te wijken. De criteria zijn:

- in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren;
- ter bescherming van flora en fauna.

Om in aanmerking te komen voor een ontheffing dienen mitigerende en eventueel compenserende maatregelen genomen te worden die tot gevolg hebben dat soorten niet nadelig worden beïnvloed in het voorkomen en gedurende de uitvoering van een project.

Provincies kunnen voor de nationaal beschermde soorten een algemene vrijstelling verlenen. In de Provincie Zuid-Holland wordt voor een aantal soorten generieke vrijstelling verleend in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. Het betreft o.a. aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos en woelrat.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 en 2017 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming.

Tussen de Wet natuurbescherming en de Rode lijsten bestaat geen formele relatie. Alleen op basis van "gunstige staat van instandhouding" kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden ten aanzien van mitigerende en compenserende maatregelen dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die gering afnemen in aantal (Rode lijstsoort met het criterium gevoelig) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten van de Rode lijst met het criterium bedreigd of ernstig bedreigd) is een uitgebreide

effectenstudie wenselijk. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten. Op deze manier wordt nader invulling gegeven aan de bescherming van soorten die in aantal en/of verspreiding afnemen.

2.2 Weidevogelgebieden

In de provincie Zuid-Holland zijn belangrijke weidevogelgebieden zoals aangegeven in de Provinciale Structuurvisie beschermd. In deze gebieden zijn geen nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen toegestaan die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Conform de Provinciale Structuurvisie dienen de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte, kwaliteit en samenhang van de ecologische hoofdstructuur worden beperkt en de overblijvende effecten worden gelijkwaardig gecompenseerd. Indien aan deze voorwaarden is voldaan kan ontheffing worden verkregen.

3 ECOLOGIE

3.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die zich voeden met insecten. Per nacht wordt een grote hoeveelheid voedsel gegeten. Vleermuizen zijn aangewezen op een grote diversiteit aan ecotypen, die een groot en constant voedselaanbod opleveren. Daarnaast zijn vleermuizen afhankelijk van landschapselementen. Aan de hand van landschapselementen (bomenlanen, huizenrijen, houtwallen e.d.) kunnen vleermuizen zich oriënteren door middel van het uitzenden van geluiden. Open landbouwgebieden zijn daarom bijvoorbeeld onaantrekkelijk voor vleermuizen.

Vleermuizen verblijven overdag, gedurende het zomerseizoen, in kleine ruimten als spouwmuren of gaten in bomen. Afhankelijk van de soort, bewonen vleermuizen bomen of gebouwen. Alleen de grootoorvleermuis maakt gebruik van zowel bomen als gebouwen. Vooral vrouwtjes zitten veel bij elkaar, in een kolonie. Hier worden de jongen in groot gebracht.

Als de schemering valt vliegen de vleermuizen uit en gaan via vaste routen, de vliegrouten, naar de foerageerplaatsen. Soms liggen foerageerplaatsen en kolonies wel meer dan 10 km uit elkaar. Op de foerageerplaatsen wordt gedurende de gehele nacht gefoerageerd. Bij het aanbreken van de dag vliegen de vleermuizen via de vliegrouten weer terug naar de kolonie.

Tegen de herfst breekt het paarseizoen aan. De jongen worden in het daarop volgende voorjaar geboren. De vleermuizen leven in de herfst nagenoeg niet meer in kolonies, maar solitair. Voor de paring worden paarplaatsen gebruikt die vaak afwijken van de kolonieplaatsen. Vaak worden in de herfst ook andere soorten en aantallen vleermuizen aangetroffen. Een voorbeeld hiervan is de ruige dwergvleermuis. Daarnaast worden in de herfst vaak andere foerageerplaatsen gebruikt, de vleermuizen zijn immers niet meer gebonden aan de kolonieplaats.

Kort na het paarseizoen tot enkele maanden later, als de winter aanbreekt, trekken de vleermuizen naar ruimten met een stabiel microklimaat als (ijs)kelders, grotten, bunkers of dikke bomen om daar door middel van de winterslaap de winter door te brengen. Vleermuizen gebruiken in de winter dus eveneens verblijfplaatsen, wanneer zij hun winterslaap houden. Slechts zeer sporadisch komen de winterverblijfplaatsen overeen met de zomerverblijfplaatsen.

Doordat vleermuizen voor hun oriëntatie gebruik maken van echolocatie zijn vleermuizen gevoelig voor ingrepen in het landschap. Oriëntatie vindt plaats aan de hand van opgaande elementen als bijvoorbeeld bomenlanen en houtwallen. Verlies daarvan resulteert in verminderde oriëntatiemogelijkheden. Oriëntatie is noodzakelijk om van kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en om voedsel te vinden. Bij de afweging van de effecten van ruimtelijke ingrepen in natuur en landschap spelen derhalve opgaande elementen een belangrijke rol. Vleermuizen worden meer en meer betrokken bij de besluitvorming rond ingrepen in het landelijk en stedelijk gebied. Dit is ook verplicht: alle soorten zijn nationaal en internationaal wettelijk beschermd via de Wet natuurbescherming en de Habitatrichtlijn.

3.2 Broedvogels

Vogels komen doorgaans overal in Nederland voor waar enige beschutting is en waar mogelijkheden zijn om te nestelen. Er zijn vogels die ieder jaar een nest bouwen om daarin te broeden. Er zijn daarnaast vogels die jaarrond een zelfde nest gebruiken om in te slapen en te broeden (bijvoorbeeld uilen) en er zijn vogels die jaarlijks terugkeren naar hun nestplaats om het nest opnieuw te gebruiken om daarin te broeden (zoals veel soorten roofvogels). De Wet natuurbescherming ziet toe op de bescherming van nesten die jaarrond of jaarlijks worden gebruikt; deze zijn ook buiten het broedseizoen beschermd. Sinds de zomer van 2009 bestaat er een lijst met jaarrond beschermde vogels gepubliceerd (LNV-DLG, 2009a). De verblijfplaatsen van deze vogels zoals van ransuil en kerkuil zijn ook buiten het broedseizoen beschermd (LNV-DLG, 2009b). In het kader van de provincie verordening van Zuid-Holland is het ook belangrijk om inzicht te hebben in de kwaliteit van de weiden voor weidevogels.

3.3 Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is een kleine waterslak met een schijfvormig huisje met een breedte tot 6 mm en 0,8 mm dik, met maximaal 5 winbdingen. De platte schijfhoren kan makkelijk verward worden met de draaikolkschijfhoren, de gronde schijfhoren en de spiraalschijfhoren. Dit komt omdat het huisje van de vier schijfhoren-soorten in meerdere opzichten variabel is. Daarnaast speelt een rol dat de "diagnostische kenmerken" genoemd in de literatuur niet eenvoudig te interpreteren zijn en elkaar soms overlappen en soms tegenspreken.

4 METHODE

4.1 Omvang onderzoek

De inventarisatie heeft plaatsgevonden in 2018. Ten behoeve van de inventarisatie hebben 10 veldbezoeken plaatsgevonden op 27 maart, 10, 20 april, 1, 26 mei, 8, 30 juni, 14 juli, 28 augustus en 26 september 2018 met een totale onderzoeksomvang van ongeveer 29,5 uur. In onderstaande paragrafen wordt per soortgroep de inventarisatiemethode weergegeven. In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de methode per soortgroep, de inventarisatieduur en de bezoekdata. In bijlage 2 worden de omstandigheden weergegeven.

Tabel 1. Overzicht inventarisatieronden naar de aanwezigheid van vleermuizen en vogels ter plaatse van en direct rond het plangebied van de N223 in 2018.

Datum (2018)	Vleermuizen	Vogels
- Dinsdag 27 maart 2018	-	Weidevogels, uilen
- Dinsdag 10 april 2018	-	Weidevogels, uilen
- Vrijdag 20 april 2018	-	(weide)vogels
- Dinsdag 1 mei 2018	-	(weide)vogels
- Zaterdag 26 mei 2018	-	Vogels
- Vrijdag 8 juni 2018	Kolonies*, vliegroutes en foerageerplaatsen	Vogels, uilen
- Zaterdag 30 juni 2018	Kolonies*, vliegroutes en foerageerplaatsen	Vogels, uilen
- Zaterdag 14 juli 2018	Kolonies*, vliegroutes en foerageerplaatsen	-
- Dinsdag 28 augustus 2018	Balts-, paar*- en foerageerplaatsen	-
- Woensdag 26 september 2018	Balts-, paar*- en foerageerplaatsen	-

* omdat in het plangebied geen bomen en gebouwen voorkomen, kan het voorkomen van verblijfplaatsen per definitie worden uitgesloten.

4.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd door middel van batdetector-onderzoek (Pettersson D-240). Met de batdetector worden de, voor mensen onhoorbare, ultrasone geluiden van vleermuizen omgezet naar de voor het menselijk oor hoorbare geluiden. Soorten kunnen door de geluiden (frequentie, ritme en klank) en zichtbeelden worden onderscheiden. Door interpretatie hiervan kan tevens het gedrag afgeleid worden en kunnen onder andere foerageerplaatsen en vliegroutes worden opgespoord.

De methode voor het inventariseren van vleermuizen voldoet aan het Inventarisatie Protocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2017) en de kennisdocumenten van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (Bij 12, 2017a,b,c). Van laatvlieger is geen kennisdocument beschikbaar. De onderzoeken vonden plaats bij geschikte omstandigheden. Omdat het onderzoek is uitgevoerd bij geschikte omstandigheden in een geschikte periode is het onderzoek goed uitgevoerd en geeft een goed beeld.

4.3 Vogels

Broedvogels zijn gedurende zeven inventarisatiemomenten geïnventariseerd (27 maart, 10, 20 april, 1, 26 mei, 8, 30 juni). Alle bezoeken werden uitgevoerd in de avond- of ochtendschemering. Het is van belang om rond de schemering waarnemingen te doen, omdat vogels dan het meest actief zijn. Vogels die daarentegen 's nachts actief zijn (zoals de rans- en steenuil) zijn geïnventariseerd tijdens het vleermuisonderzoek. Ten behoeve van deze uilen werden daarnaast geluiden afgespeeld om het roepen te stimuleren. De waarnemingen van soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen, zeldzame, bedreigde en Rode-lijst soorten zijn in het veld direct op kaart gezet. De gegevens van deze kaarten zijn op kantoor verwerkt tot soortkaarten. Na het broedseizoen zijn alle waarnemingen van de soortkaarten binnen de grenzen van één territorium geclusterd. Alleen soorten die duidelijk meerdere keren territoriaal zijn waargenomen binnen een bepaalde periode worden beschouwd als "broedgeval". Na die periode kunnen het bijvoorbeeld ook "zwervende" of reeds "vliegvlugge" jongen van elders zijn. Nesten en nog niet vliegvlugge jongen zijn tevens beschouwd als broedgeval.

4.3 Platte schijfhoren

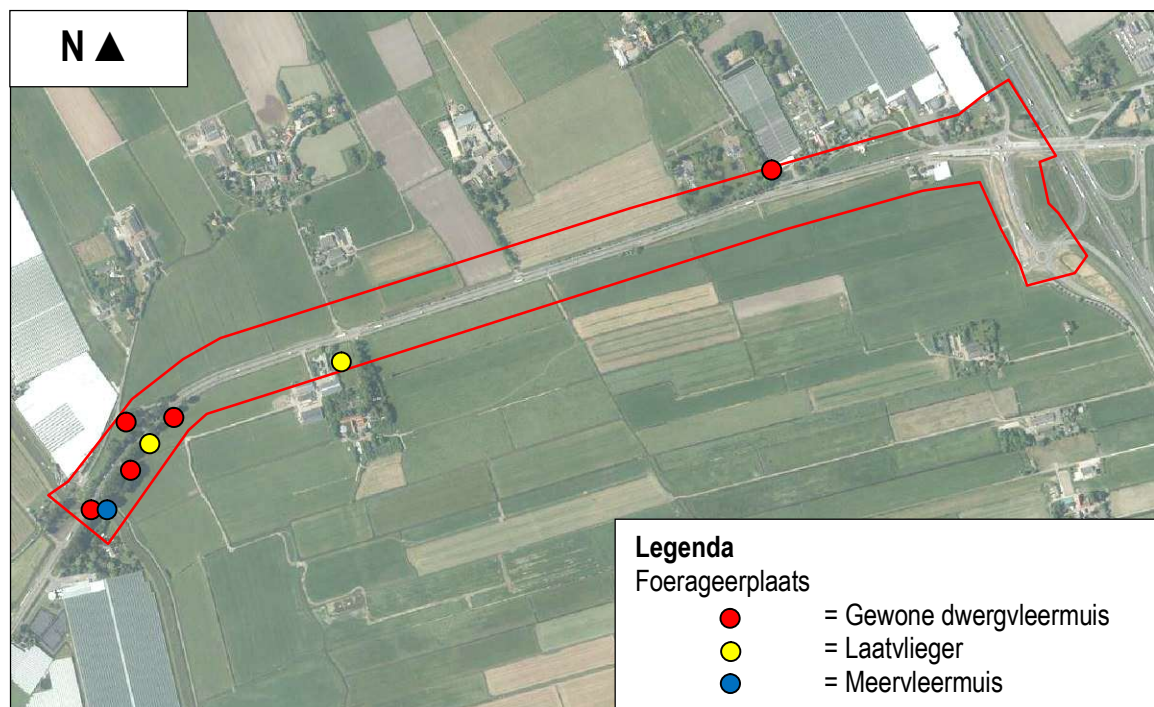
De platte schijfhoren wordt aangetroffen op allerlei onder water levende en drijvende waterplantensoorten, maar ook in wateren met een weelderige groeiende draadalg. Hiertoe zijn de wateren grenzend aan de N223 binnen het plangebied mengmonsters genomen. De beste periode is juli / augustus als de soort naar boven komt op waterplanten. Het inventariseren heeft plaats gevonden op 14 juli 2018 door de waterplanten grondig af te spoelen. Waarna het materiaal gezeefd werd met een zeef van ca. 6 mm. De slakken zijn daarna op kantoor gedetermineerd.

5 RESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Voorzomer

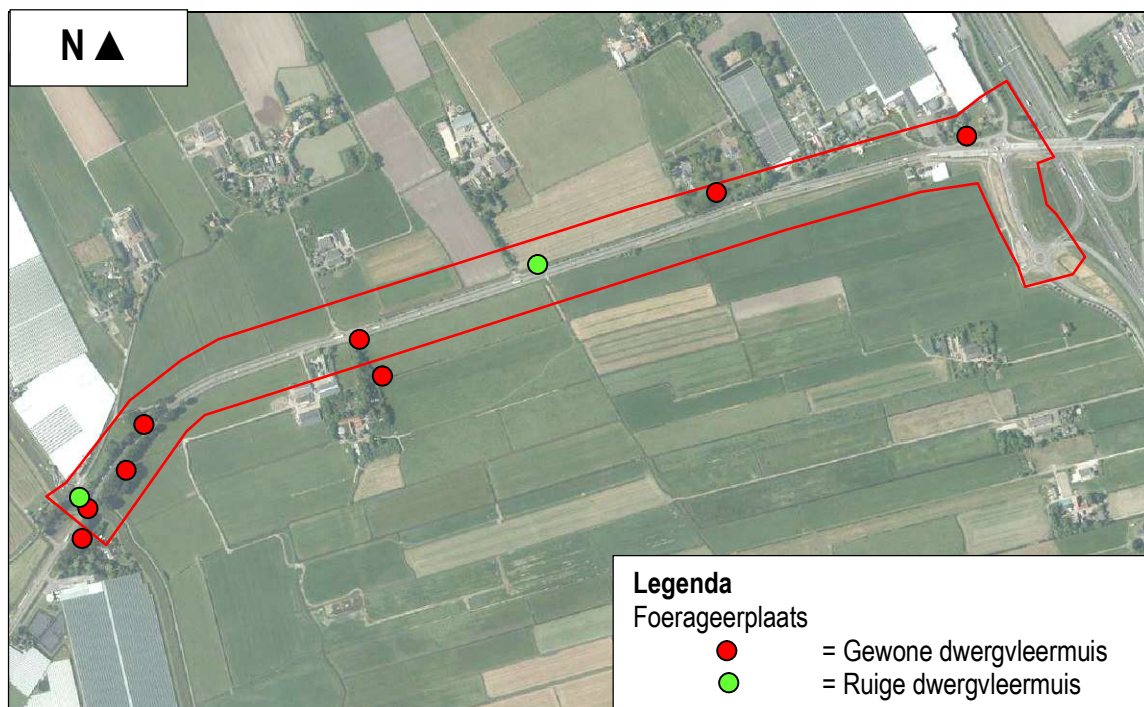
Gedurende het veldonderzoek in de voorzomer zijn drie soorten vleermuizen waargenomen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis). Deze soorten zijn in relatief lage dichtheid foeragerend aangetroffen in het plangebied. Er zijn geen vliegrouuten aangetroffen. In figuur 2 zijn de waarnemingen weergegeven. Hoog overvliegend is kortstondig rosse vleermuis vastgesteld. Deze soort is derhalve niet gerelateerd aan het plangebied.

Figuur 2. Waarnemingen van vleermuizen in de voorzomer in en direct rond het gebied van de N223.

Voorherfst

Gedurende het veldonderzoek in de voorherfst zijn gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis vastgesteld. Deze soorten zijn in relatief lage dichtheid foeragerend aangetroffen in het plangebied. Er zijn geen balts- of paarplaatsen aangetroffen. In figuur 3 zijn de waarnemingen weergegeven.

Figuur 3. Waarnemingen van vleermuizen in de voorherfst in en direct rond het gebied van de N223.

5.2 Broedvogels

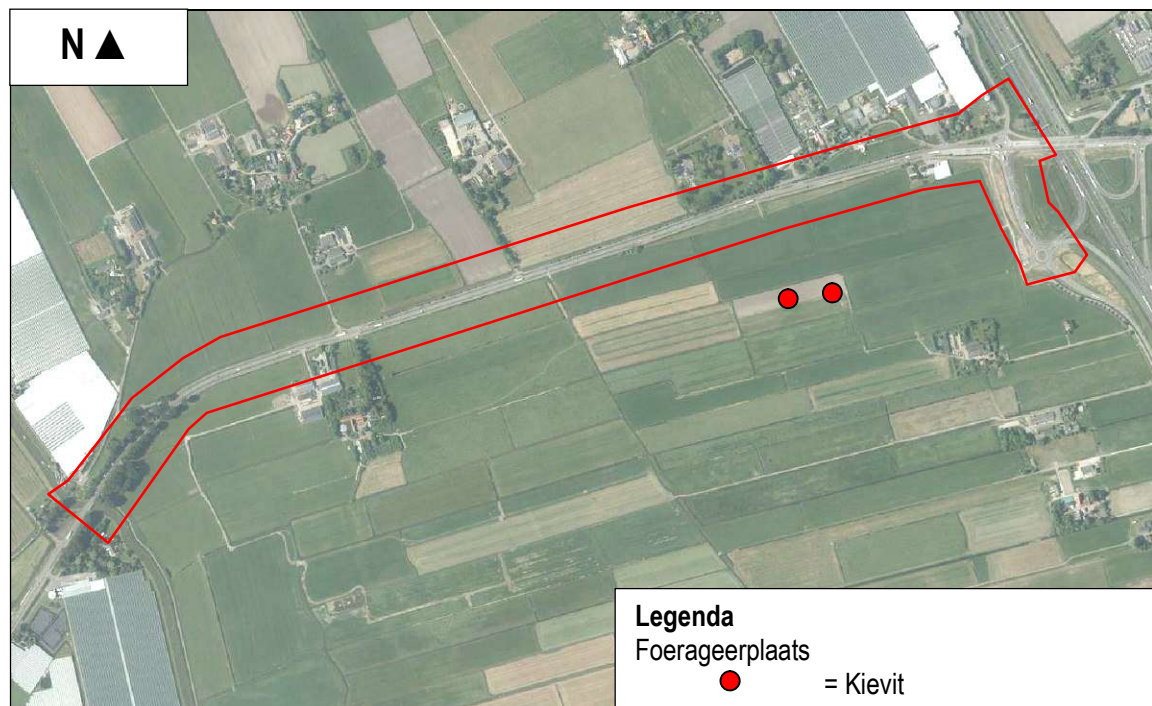
Veldinventarisatie

In totaal zijn 18 soorten vogels waargenomen met territoria / nesten (zie tabel 3) in het voorjaar van 2018. Van deze 18 soorten zijn geen vermeldenswaardige soorten met territoria of nesten vastgesteld (soorten van de Rode lijst, soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen, vermeldenswaardige soorten).

Tabel 2. Overzicht van de aangetroffen territoria / nesten van broedvogels met hun mate van bedreiging (Rode lijst, 2017), beschermingsstatus en de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats (LNV-DLG, 2009) ter plaatse van en rond de N223.

Soort	Bedreiging	Beschermingsstatus	Vaste rustplaats
Boomkruiper	-	Beschermd	-
Fitis	-	Beschermd	-
Gaai	-	Beschermd	-
Heggenmus	-	Beschermd	-
Houtduif	-	Beschermd	-
Kievit	-	Beschermd	-
Koolmees	-	Beschermd	-
Meerkoet	-	Beschermd	-
Merel	-	Beschermd	-
Pimpelmees	-	Beschermd	-
Roodborst	-	Beschermd	-
Tjiftjaf	-	Beschermd	-
Vink	-	Beschermd	-
Waterhoen	-	Beschermd	-
Wilde eend	-	Beschermd	-
Winterkoning	-	Beschermd	-
Zanglijster	-	Beschermd	-
Zwarte kraai	-	Beschermd	-

In verband met de weidevogelbeschermingsgebied is kievit relevant. De kievit komt voor met twee nesten in 2018 op de akker in het zuidoosten (zie figuur 4). Daarnaast is het relevant in verband met het voorkomen van algemene vogels om op een manier te werken dat nesten en eieren van vogels niet worden beïnvloed.

Figuur 4. Waarnemingen van weide- en akkervogels in en direct rond het gebied van de N223.

Naast de genoemde soorten in tabel 2 zijn diverse andere vogels waargenomen zoals tureluur, grutto, scholekster en kraai, die te kort of niet territoriaal zijn aangetroffen en derhalve is geconcludeerd dat dit geen nest betrof. Uiteraard zullen dergelijk soorten op grotere afstand van de N223 broeden.

Weidevogelgebied

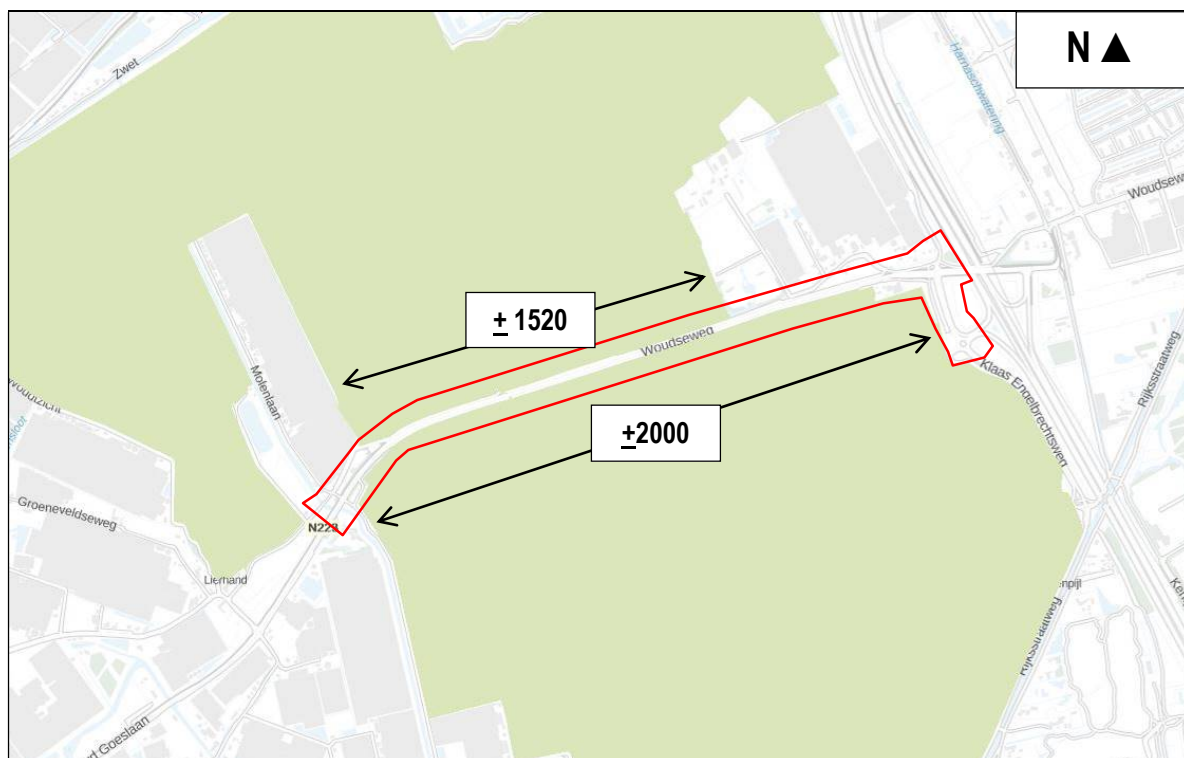
Het plan heeft een direct gevolg op de omvang van het weidevogelgebied (zie figuur 5 voor dit gebied). Direct betreft het feitelijk ruimtebeslag van de uitbreiding van de N223. Het directe invloedgebied is betreft de rotonde op de kruising van de N223 (Woudseweg) met de Molenlaan en het aanleggen van vrij liggende parallelwegen voor bestemmingsverkeer. In figuur 6 is dit ruimtebeslag weergegeven.

De omvang van dit directe ruimtebeslag is 13.356 m² (zie figuur 6). In de verordening Ruimte wordt geen specifieke toeslag genoemd.

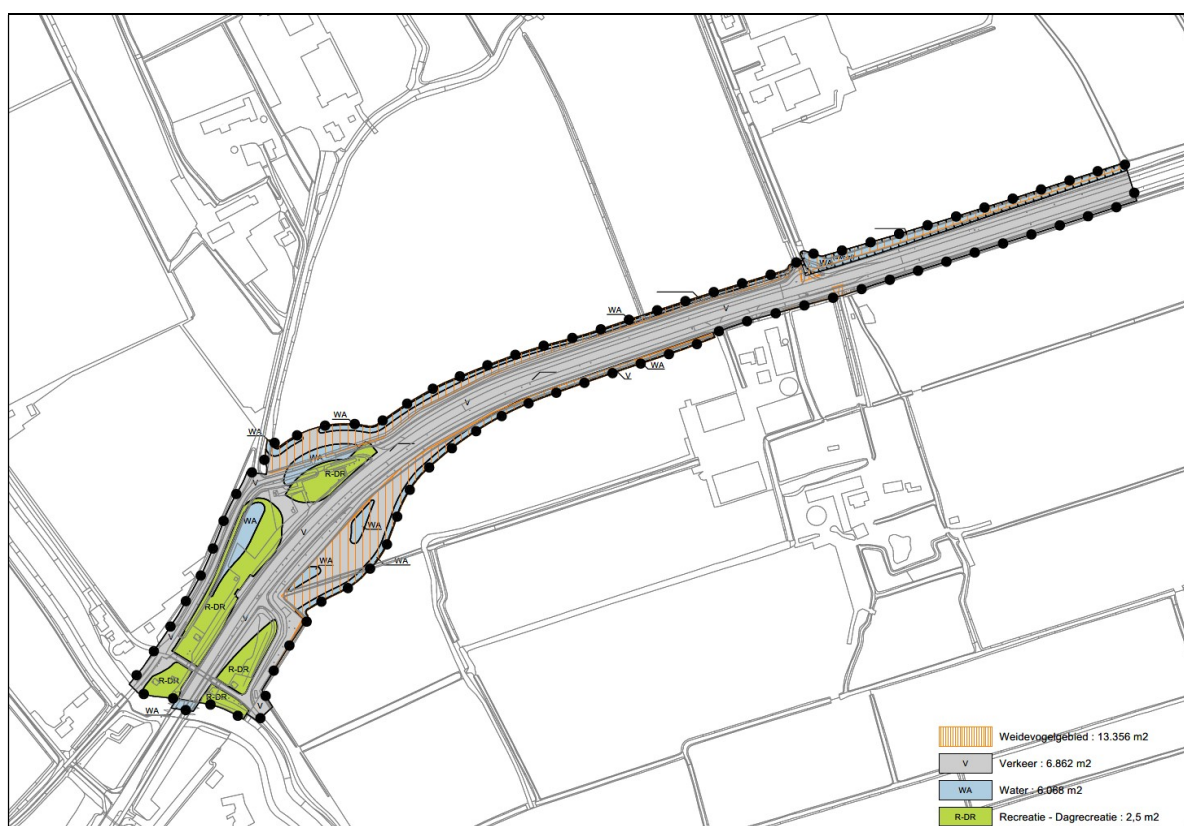
Indirect neemt de effectafstand niet toe als gevolg van o.a. licht, geluid en optische verstoring omdat het plan geen gevolgen heeft op de verkeersintensiteiten. De verkeersintensiteiten nemen niet toe als gevolg van het plan.

Wel dient lichtafscherming van koplampen van auto's op de te realiseren rotonde plaats te vinden. Het plaatsen van een scherm tussen rotonde en weidevogelgebied is afdoende.

Alleen op het akkerperceel (op ca. 180 meter van de Woudseweg), zitten een tweetal nestplaatsen kiviets. Blijkbaar is de kwaliteit van het weidegebied langs de N223 gering als broedgebied. Er wordt wel (veel) gevoerd. De kiviets komen niet in het effectgebied bij de verbreding (Reijnen e.a. 1992). Kievit is daarnaast niet verstoringsgevoelig.

Figuur 5. Beoogd optimalisatie tracé N223 met weidevogelgebieden conform provinciale verordening.

Figuur 6. Ruimtebeslag.

5.3 Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is niet vastgesteld gedurende onderhavig onderzoek in 2018. De platte schijfhoren leeft in helder stilstaand water van veengebieden met een rijke plantengroei. De dieren schuwen vervuild en/of brakwater en leven niet in periodiek droogvallende wateren. Aangezien de sloten in en direct rondom de N233 in en grenzen aan intensief agrarisch gebied, en de huidige N233, alsmede nabij bomen in met name westen met bladval, kan het voorkomen van de platte schijfhoren worden uitgesloten.

6 CONCLUSIES

Er is het voornemen voor de optimalisatie van de N223 tussen rijksweg A4 en de weg Groeneveld (zie figuur 1 voor de globale ligging). Op grond hiervan is een gericht veldonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde vleermuizen, vogels en platte schijfhoren in 2018.

Uit de resultaten van het onderzoek komt naar voren dat in en rond het gebied laatvlieger, meervleermuis, gewone en ruige dwergvleermuizen vliegen en foerageren. Gedurende en na realisatie van de plannen kunnen deze soorten er blijven vliegen en foerageren. Vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen en de platte schijfhoren komt niet voor.

Op grond van de bovenstaande analyse worden effecten op beschermde planten- en diersoorten uitgesloten; de plannen voor de optimalisatie van de N223 zijn niet in strijd met het gestelde binnen de Wet natuurbescherming.

Indirecte aantasting van de weidegebieden langs de N223 is uitgesloten omdat het plan geen verkeerstoename tot gevolg heeft. Wel dient lichtafscherming van koplampen van auto's op de te realiseren rotonde plaats te vinden. Het plaatsen van een scherm tussen rotonde en weidevogelgebied is afdoende.

Directe aantasting zal plaats vinden als gevolg van ruimtebeslag (totaal 13.356 m²). Dit dient te worden gecompenseerd. Voor de aard en ligging van de compensatie wordt naar elders verwezen.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Bij 12, 2017. Kennisdocument gewone dwergvleermuis, Utrecht.

Bij 12, 2017. Kennisdocument ruige dwergvleermuis, Utrecht.

Bij 12, 2017. Kennisdocument Laatvlieger, Utrecht.

Bij 12, 2017. Kennisdocument rugstreeppad, Utrecht.

Bij 12, 2017. Kennisdocument heikikker, Utrecht.

Diepenbeek, A., van, Delft, J. van, 2006. Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.

Diepenbeek, A., van, 1999. Veldgids diersporen. Drukkerij Thieme, Nijmegen.

EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.

Lenders, H.J.R., Marijnissen, C.C.H., Felix, R.P.W.H., 1993. Waarnemen van amfibieën en reptielen in het veld. Stichting RAVON, Nijmegen, 4^e druk, 1-77.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.

Ministerie Economische zaken, 2016. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 2016, 1-34.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.

Reijnen, M.J.S.M., G. Veenbaas & R.B.P. Foppen, 1992. Het voorspellen van effect van snelverkeer op broedvogelpopulaties. RWS DWW, IBN-DLO, Delft, 1-48.

Van der Helm Milieubeheer, 2017. Ecologische quick scan N223; trace noord Lierweg – A4 te Midden-Lefland. Berkel en Roderijs, 1-15.

BIJLAGEN

1 BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwemt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hibernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en

temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

2 VOORWAARDEN

Adviesbureau Mertens BV (ingeschreven in het handelsregister onder nummer 09110429) richt zich op de inventarisatie van natuur- en landschapswaarden en de eventuele effecten van plannen of projecten op deze waarden. Vaak wordt daarom getoetst aan de geldende wet- en regelgeving.

Dieren en planten kunnen zich vestigen na onderzoek en ook is er een mogelijkheid, dat ondanks onderzoek dieren zich verborgen houden of dat planten niet zijn opgekomen in een bepaald jaar doordat het bijvoorbeeld een droog of koud voorjaar is. Ook komt het zeer soms voor dat wilde dieren zich anders gedragen in bepaalde situaties zoals op plaatsen waar veel mensen komen, waar veel geluid is of veel lichtverstrooiing. Daarom heeft Adviesbureau Mertens BV een inspanningsverlichting en geen resultaatverplichting bij inventarisaties. Adviesbureau Mertens BV is niet aansprakelijk voor het zich verborgen houden, nadien vestigen of verplaatsen van soorten.

Zoals bovenstaand weergegeven wordt getoetst aan de geldende wet- en regelgeving. Een plan of project wordt met de grootste zorg getoetst door Adviesbureau Mertens BV. De geldende interpretatie van de wet- en regelgeving is aan verandering onderhevig en sinds de decentralisatie van bevoegde gezagen treden er ook regionale verschillen op. Adviesbureau Mertens BV is niet verantwoordelijk voor veranderde interpretatie van de wet- en regelgeving.

Na verrichtte werkzaamheden worden projecten soms overgedragen of wordt er op een andere manier invulling gegeven aan de uitvoering. Adviesbureau Mertens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, of schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens afkomstig van Adviesbureau Mertens BV. De opdrachtgever vrijwaart Adviesbureau Mertens BV voor aansprakelijkheid van derden als gevolg van deze toepassingen.

Omdat dieren en planten zich verplaatsen, zich kunnen vestigen na onderzoek en de geldende interpretatie van wet- en regelgeving aan verandering onderhevig is, is een onderzoek twee jaar geldig. Na twee jaar dient een onderzoek en/of advies geactualiseerd te worden. De opdrachtgever is hiervoor zelf verantwoordelijk.

De interpretatie van wet- en regelgeving kan zijn gewijzigd na advies, de situatie kan veranderd zijn en daarnaast dient voldaan te worden aan de Zorgplicht van bijvoorbeeld de Wet natuurbescherming. Tijdig maar in ieder geval voorafgaand van start van eventueel fysieke werkzaamheden dient de initiatiefnemer / uitvoerder zich daarom opnieuw op de hoogte te stellen van eventueel aanwezige natuur- en landschapswaarden in en rond een plangebied en hoe hiermee moet worden omgegaan. Voor uitvoer dienen natuur- en landschapswaarden en eventueel gewijzigde situaties in kaart gebracht te worden en dient nagegaan te worden hoe hiermee moet worden omgegaan.

Adviesbureau Mertens BV is niet aansprakelijk voor indirecte en/of gevolgschade, waaronder mede wordt verstaan gederfde winst en schade als gevolg van bedrijfstagnatie.

Inzake schadevergoeding geldt bij een toerekenbare tekortkoming van Adviesbureau Mertens BV een aansprakelijkheidsbedrag van maximaal drie maal de opdrachtwaarde.

3 ONDERZOEKS OMSTANDIGHEDEN

Datum (2018)	Tijd (uur)	Duur (uur)	Temperatuur (°C)	Neerslag (mm)	Wind (bft)
- 27 maart 2018	06.00-08.00	2	7	Geen	2
- 10 april 2018	19.30-21.30	2,5	18	Geen	2
- 20 april 2018	18.30-20.30	2	23	Geen	2
- 1 mei 2018	06.00-08.30	3	13	Geen	2
- 26 mei 2018	19.00-21.00	3	26	Geen	2
- 8 juni 2018	21.30-00.30	4	18	Geen*	2
- 30 juni 2018	03.00-06.30	3	13	Geen*	2
- 14 juli 2018	14.00-18.00	4	23	Geen	2
"	22.00-24.00	2	"	"	"
- 28 augustus 2018	21.00-23.00	2	19	Geen	2
- 26 september 2018	21.00-23.00	2	18	Geen	2

* Overdag korte tijd (mot)regen

Adviesbureau

Mertens B.V.

Telefoon (06) 29 45 84 56

E-mail info@adviesbureau-mertens.nl

Advies op het gebied van natuur, ruimtelijke ordening en natuurwetgeving.